
Slobodan Šnajder: Novac je danas sve

Tatjana Nježić | 24. 01. 2016 - 17:00h

Na ovim našim područjima se svakih par decenija skače na tuđe kuće i tuđe žene, kaže čuveni hrvatski pisac Slobodan Šnajder.

Slobodan Šnajder gost je Beograda (kuće za pisce, u organizaciji "Krokodila").

Razgovor sa čuvenim stvaraocem koji je publiku osvojio dramskim delima "Hrvatski Faust", "Nevjesta od vjetra", "Enciklopedija izgubljenog vremena", romanom "Morendo", pripovetkama "505 sa crtom" i mnogim drugima vođen je u Centru za kulturnu dekontaminaciju nakon uzbudljive promocije njegovog najnovijeg dela "Doba mjedi" ("Tiom press", Zagreb), kojoj su u prepunoj sali prisustvovali i Latinka Perović, Dragan Velikić, Vlada Bajac, Mirjana Đurđević, Vladimir Arsenijević i mnogi drugi.

"Doba mjedi" je porodični ep koji počinje 1770, odnosno naseljavanjem Nemaca u Slavoniju, te tako i Šnajderovih predaka po ocu, a fokus je na muškarcu i ženi, likovima koje je oblikovao prema svojim roditeljima, i na (surovom) učinku istorijskih vetrometina.

Kažete da niste bili dobar sin i da vaš otac nije bio dobar otac?

- Moj otac je ušao u moj život kad sam imao 15 godina. Nikada mu nisam govorio ti. Al' ja sam tad već pomalo škraubuckao, a on je bio i pesnik, i mi smo razgovarali kao dva

intelektualca. Raskol među nama bio je prilično surov, kako to među ljudima već zna biti.

Vaš otac je mobilisan u Hitlerove jedinice, ide u Poljsku, a vraća se kao pripadnik ruskih snaga...

- Bio je pripadnik nemačke manjine i nije imao izbora, morao je poslušati dobrovoljnu ili, kako ju je on zvao, silovoljnu mobilizaciju. Pišem u romanu i o strepnji nerođenog bića da će istorija njegovu mogućnost ukinuti. Jer, sve je bilo protiv toga da se ja rodim s tim ocem i majkom. Ona je bila u logoru, potom u partizanskom pokretu. Da su se sreli pre nego što jesu, neko bi nekog morao likvidirati i ja se ne bih rodio.

Govoreći večeras upotreбили ste par puta odrednicu "moralni kapital". Šta se danas s njim zbilo?

- Danas je u potpunoj inflaciji. U liberalnom kapitalizmu niko ne govori o moralnom kapitalu. Moral je kapitulirao i nije kapital. To je nešto zbog čega sam veoma tužan. Mnogo je spoznaja koje me rastužuju. Breht je govorio o radosti koju spoznaja nosi, o užitku u spoznaji, skoro erotičnom. Ja to ne osećam. Mene većina mojih spoznaja užasava.

Naše vreme je, kažete, snažno obeleženo diktatom novca?

- A čime drugim? Recite mi neku drugu jaču silu. Užasavajuća spoznaja. "Moral je kapitulirao" plus "novac je bog" jednako je "oni koji nemaju novca su žrtve". A teško žrtvama. Pa pogledajte kako stvari stoje i kuda idu. Socijalne komponente države, što bi trebalo da bude njena prirodna odrednica, slabe. Država u tom smislu samu sebe narkotizira i postaje servis korporacija. Da li je logično da Hrvatsku vodi čovek sa čela korporacije?

A Srbiju?

- Vas ne vodi niko, znači još imate neke šanse (smeh).

Uporedili ste ovdašnje politike i društvene koncepte sa buvljom pijacom?

- Na buvljoj pijaci se prodaju stara odela, stara odlikovanja... i hoće se postići što bolja cena. A šta imamo na planu aktuelnih politika i ideja? Nekad zamrznute koncepte ponovo iznete na tržište i podgrejane u mikrotalasnoj... Doživljavamo

uskrснуće stavova i ideja za koje smo mislili da su iza nas - ali nisu.

Pitanje migracija i migranata je danas više nego aktuelno, a vi ste rekli da je Marija Terezija u tom smislu bila daleko bolja?

- To govore činjenice. Pogledajte, na primer, njen propis o odnosu broja lekara spram broja stanovnika. Videćete da je bilo bolje nego sada. I šta je sve ona davala svakom naseljenom licu. I opet je bilo sukoba migranata, stranaca i starosedelaca. A ljudi nisu stranci samo kad se nasele. Nego kad god to nekom zatreba pa dovede tu stvar do tačke ključanja. Ovde se svakih par decenija skače na tuđe kuće i tuđe žene. Pogledajte kroz istoriju.

Velika greška komunista

- Posle Drugog svetskog rata velika je glupost komunista što su proterali Švabe. Naravno, ne mislim na zločinačke horde divizija "Princ Eugen" i sličnih nego na običan, normalan svet, zato što su oni su mogli sprovesti industrijalizaciju, jer su to znali i umeli - kaže Šnajder.
